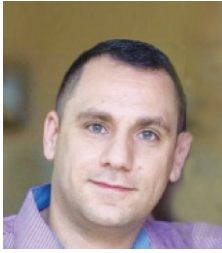

"לכל פועל שנהרג יש שם"

ראובן בן-שמעון

מאת ראובן בן-שמעון

מייסד הפורום למניעת תאונות עבודה

טום לוי בן 23, דניאל אהרון בן 27, מחמוד ניידאל בן 17, סרגיי איליושונוק בן 45, אברהים אלעסם בן 48.

זהו רק חלק קטן משמות הפועלים שנהרגו מתחילת השנה בתאונות עבודה קטלניות באתרי בנייה בישראל. לכל אחד מהם יש שם, שנתנו לו אביו ואמו, לכל אחד מהם משפחה שעולמה חרב עליה לאחר התאונה והאובדן. מספר ההרוגים בתאונות בענף הבנייה לכל 100,000 עובדים בישראל הוא פי 7 יותר מאשר בבריטניה, ופי 2 יותר מממוצע מדינות ה-OECD. רק בשנת 2016 לבדה נהרגו 50 פועלי בניין. המספרים מדברים בעד עצמם.

השנתיים האחרונות מאז שייסדתי את "הפורום למניעת תאונות עבודה" היו סוערות ודינמיות מאוד במאבק החברתי למען בטיחות עובדי הבניין, וביצירת הד ציבורי ותקשורתי. נשאבתי, עם פעילים רבים, לעולמם הקשה של פועלי הבניין והתחלתי לתעד באופן יומי את תאונות העבודה במדינת ישראל, ובענף הבנייה בפרט. עד לפני שנתיים המידע על התאונות התפרסם, אם בכלל, במבזקי חדשות קצרים ביותר, לקוניים, ללא כל פרט מזהה על המעורבים בתאונה. עובדי הבניין מתו בקול דממה דקה, הרחק מהעין הציבורית, ללא אזכור שמם, זהותם וכתובתם; ללא אזכור שמות הקבלן והיזם שאצלם נהרגו. רבים מהם מתו, לאחר הפציעה, בבתי החולים, ולא נספרו במניין ההרוגים, כי אף אחד לא ביצע מעקב אחר פציעתם האנושה.

עוד ועוד אזרחים ואזרחיות הצטרפו למאבק, וארגונים חברתיים משמעותיים איחדו כוחות, ובהם עמותת קו לעובד, ארגון העובדים מ.ע.ן, הקואליציה למאבק בתאונות בנייה, המרכזים לצדק חברתי. כל אלה החלו לפעול יחד ולחוד להצפת

על פי הצו, יוטלו עיצומים כספיים בגובה של עד 35,740 שקל על קבלן באתר בנייה שבו יימצאו כשלים בטיחותיים. ההוראה מטילה גם אחריות אישית על מנהלי חברות הבנייה, כך שאם לא יתקנו את הפרות הבטיחות שנמצאו באתריהם, ייקנסו ברבע מהסכום שהוטל על החברה המבצעת. העיצום הכספי נחשב לאמצעי אכיפה יעיל ומהיר והוא מיועד להוות סנקציה קלה, יחסית, להפעלה בידי הרשות המינהלית, אך במקביל נדרש להגדיל באופן משמעותי את כמות המפקחים מטעם משרד העבודה, בהתאם למקובל במדינות ה-OECD. העיצומים הכספיים יחולו על אתרי בנייה שלא ימלאו אחר תקנות הבטיחות במשטחי עבודה ובגובה, בציווד ובדיקות, בהפעלת עגורנים, בחפירות והריסות ובארגון וניהול בטיחות. בין התקנות: החובה להתקין פיגומים ומערכת טפסות תקינים ומתאימים, באופן שימנע התמוטטות או נפילת חפצים, או אנשים; חובה לבדיקת הטפסות טרם יציקה; מינוי ממונה על הבטיחות באתר העבודה; חובת ההדרכה לעובדים ואספקת ציוד המגן הנדרש; הפעלת עגורנים בידי מפעילים מוסמכים בלבד, ועוד.

להערכת, שנת 2018 תהיה נקודת מפנה חשובה במודעות הציבורית להפקרת עובדי הבניין ותוביל ליצירת הרתעה בקרב הקבלנים. אכיפה לבדה לא תועיל, ונדרש איחוד כוחות וחיוזק מערך ההדרכה וההסברה. מערך זה הוא מרכיב חשוב וקריטי בהעברת מסרים למעסיקים ולעובדים כאחד.

מי ייתן, ובשנת 2018 יחל המאבק בתאונות העבודה באתרי הבנייה לשאת תוצאות ממשיות ונראה ירידה דרמטית בשיעורי ההרוגים והפצועים. ■

המחאה הציבורית, וגם התקשורת לקחה בה חלק משמעותי ביותר - הרשתות החברתיות היוו במה מרכזית ליצירת שיח ציבורי סוער, ובפרט באמצעות דף הפייסבוק של הפורום למניעת תאונות עבודה, אשר מונה היום כ-15,000 עוקבים ועוקבות, ודף נוסף של כ-1,500 ממוני בטיחות.

הפעילים והפעילות החלו לתעד אתרי הבנייה שבהם היו ליקויי בטיחות מסכני חיים, הגיעו לוועדות הכנסת והוציאו ניירות עמדה.

הופקה אפליקציית דיווח של תאונות בנייה. הם החלו להציף את המשוואה הלא-הגיונית, של 18 מפקחים בלבד, שאחראים לכ-13,500 אתרי בנייה, למחות על שכר המפקחים שהיה לוקה בחסר ועל כך שאותם מפקחים נאלצו לנסוע באוטובוסים לחקור תאונות מוות ופציעות קשות ולכן היו קרוב ל-22 תקנים לא מאוישים במשך שנים.

הפעילים החלו לאתר את שמותיהם ואת תמונותיהם של ההרוגים בענף הבנייה, וכך, נוצרה תמונה מדהימה על כל פועל שנהרג, והיה לו שם וסיפור חיים שלם, שנתנו זווית חברתית משמעותית למאבק בתאונות הבנייה. פרויקט "לכל פועל שנהרג יש שם" החל לתת את אותותיו בשיח הציבורי על המאבק בתאונות העבודה.

כניסת הצו להגברת האכיפה לתוקף ב-1 בינואר 2018 היא מבחינת הארגונים החברתיים נקודת מפנה משמעותית וקריטית בהתייחסות הרגולטור לקטל בענף הבנייה. על כך מגיעות ברכות לשר העבודה והרווחה חיים כץ, שהוביל את התהליך ואישר את הצו בתוך פחות משנה מאז שקיבל את תחום הבטיחות לידיו, למרות התנגדות משרד האוצר והקבלנים שניסו למנוע את המהלך.

